IL-PROFETA EŻEKJEL L-GĦAQDA BEJN ISRAEL U L-ĠUDEA

Mons Lawrenz Sciberras

Din it-tħabbira daqskemm xewqa mqanqla tal-għaqda bejn Israel u l-Ġudea li jitkellem dwarha il-profeta Eżekjel qiegħda dritt wara d-dehra tal-għaġeb li kellu l-profeta dwar l-għadam niexef (Eżk 37,1-14). Dejjem bil-qawwa tal-Ispirtu dan l-għadam li kien qed jippreżenta lil-Lhud tal-Ġudea fl-eżilju tal-Babilonja jieħu l-ħajja u jqum.

Issa Eżekjel ibassar xi ħaġa oħra qawwija u tant mixtieqa. Din hija l-għaqda mill-ġdid taż-żewġ saltniet; dik ta' Fuq mela Israel bil-belt kapitali issa Samarija, u s-saltna ta' Isfel, mela l-Ġudea bil-belt kapitali Ġerusalemm. In-nies ta' Israel kienu jmorru jqimu

u joffru sagrifiċċji ’l Alla fit-tempji ta’ Dan u Betel, fil-waqt li dawk tal-Ġudea baqgħu jmorru fit-tempju ta’ Ġerusalemm, tempju mibni mis-sultan Salamun.

Il-qsim tas-saltna

Wara li miet Salamun, laħaq floku ibnu Reħobogħam (1Slat, 11,43). Iżda s-sultan il-ġdid xejn ma kien għaqli, kellu tassew moħħ ta’ tifel. Tant hu veru dan, li dan Reħobogħam meta ġie biex jiddeċiedi fuq ħaġa ta’ importanza enormi għal pajjiżu, jiġifieri dwar il-ġbir tat-taxxi, Reħobogħam ta widen biss minn dak li fesfsulu f’widnejh iż-żgħazagħ ta’ madwaru (1 Slat 12,10).

U Rehobogħam weġibhom hekk lill-ġemgħa kollha ta’ Israel li marru jitolbuh biex iħaffilhom it-taxxi li bihom kien taqqalhom missieru Salamun. “Missieri taqqlilkom il-madmad, u jien se nżid fuqu. Missieri sawwatkom bil-frosti, imma jiena nsawwatkom bl-iskorpjuni” (1 Slat 12,11). Preċiżament dan kien il-parir li tawh dawk ta’ moħħhom ħafif sew, li kien imdawwar bihom Reħobogħam.

U r-riżultat ta’ dan kien wieħed diżastruż tassew, wieħed ta’ ħsara rreparabbli. Inqasam u xpakka fi tnejn in-nazzjon ta’ Israel. U biex il-firda tkompli tkun ta’ diżastru l-qasma saret b’mod li taħsdek: Għaxar trubujiet kontra tnejn. U bħala kap u mexxej ġdid tagħhom dawn l-għaxar tribujiet għażlu li Ġerobogħam, fil-waqt li għamlu lil Samarija l-belt kapitali tagħhom. Hekk dawn in-nies infirdu firda tassew kbira b’konsegwenzi enormi tassew: kemm materjali kif ukoll spiritwali.

Dan kien għadu mhux biżżejjed, għaliex dan Ġerobogħam biex iwaqqaf in-nies tiegħu milli jibqgħu imorru t-tempju ta’ Ġerusalemm biex hemm jaduraw lil Alla u joffrulu id-debħiet tagħhom kif dejjem kienu għamlu, Ġerobogħam bnielhom żewġ imqades oħra; wieħed fil-parti ta’ fuq nett mela Dan u l-ieħor mal-konfini, mela Betel. Dawn in-nies għalhekk baqgħu għal snin twal miġġildin ma’ xulxin, ma jitkellmux u ma jinħamlux bejniethom.

It-tnejn fl-eżilju

Seħħew ġrajjiet oħra li komplew għenu u kabbru biex il-firda tkompli aktar titwessa u tissaħħaħ. Dawn il-ġrajjiet huma ż-żewġ ezilji; wieħed li sar fl-Assirja u l-ieħor fil-Babilonja. Imma minkejja li d-deportati kienu t-tnejn Lhud, nibtu u nħolqu ċirkustanzi li aktar begħduhom minn xulxin, il-mibegħda ta’ bejniethom.

Kien il-qawwi Tiglat Pileser I li madwar is-sena 722 rebaħ lil Israel u kaxkar in-nies fost tbatijiet l-aktar ħorox u ta’ demm lejn l-Assirja. “Għalhekk il-Mulej inkorla sewwa għal Israel, u warrabhom minn quddiem wiċċu” (2 Slat 17,18). Din is-sitwazzjoni makabra kompliet tiggrava meta “s-sultan ta’ l-Assirja ġieb nies minn Babilonja, minn Kut, minn Għawwa minn Ħamat u minn Sefarwajjim, u qegħidhom fl-ibliet tas-Samarija minflok ulied Israel; u għamlu lis-Samarija b’tagħhom u bdew jgħammru fi blietha” (2 Slat 17,14). Hawnhekk issa sar ukoll żwieġ imħallat, tant li r-razza pura tas-Samaritani intilfet kważi għal kollox.

Niġu issa għal Ġudea, għal Ġerusalemm u xejn anqas għat-tempju. Dawn in-nies ta’ Ġerusalemm kellhom fiduċja għamja għal kollox li minħabba l-maqdes fejn Alla kien qed jgħammar fosthom fis-sħaba li niżlet nhar jum il-konsagrazzjoni (1 Slat 8,10), ħasbu bis-sħiħ kollu, li ħadd u xejn ma seta’ għalihom! Ġeremija kien qawwi ħafna fi kliemu meta qalilhom sew: “Isserħux raskom bi kliem qarrieq u tgħidu:” hawn hu t-tempju tal-Mulej, it-tempju tal-Mulej, it-tempju tal-Mulej” (Ġer 7,4).

U d-daqqa qerrieda tal-eżilju lin-nies tal-Ġudea waslet ukoll. Kienet is-sena 586 meta Nabukodonosor sultan tal-Babilomja, tela’ għal Ġerusalemm u wara li ġarraf, ħarbat u kisser it-tempju u seraq dak kollu li kien tant prezzjuż kaxkar in-nies lejn il-jasar tal-

Babilonja. Huwa kkalkulat li ittieħdu bejn 35.000 u 50.000 eżiljat marbutin, imkaxkrin u msawtin.

Wieħed mis-salmi li qaxxar sew s-sitwazzjoni makabra u ta' dwejjaq li kienu għaddejin minnha dawn l-eżiljati – 'il bogħod minn arthom, ebda forma ta' sagrifiċċju, xejn ħarsien ta' jum is-Sibt – huwa s-salm 137: "F'xatt ix-xmajjar ta' Babilonja, hemm qgħadna bilqiegħda u bkejna" (Slm 137,10. Kien imbagħad is-sultan Ċiru tal-Persja li fis-sena 536 ħareġ l-editt biex kull min jixtieq li jirritorna lejn artu dan seta' jgħamlu bil libertà kollha.

Ix-xewqa ta' Eżekjel

Dan huwa l-kuntest reali u storiku li ħadem u

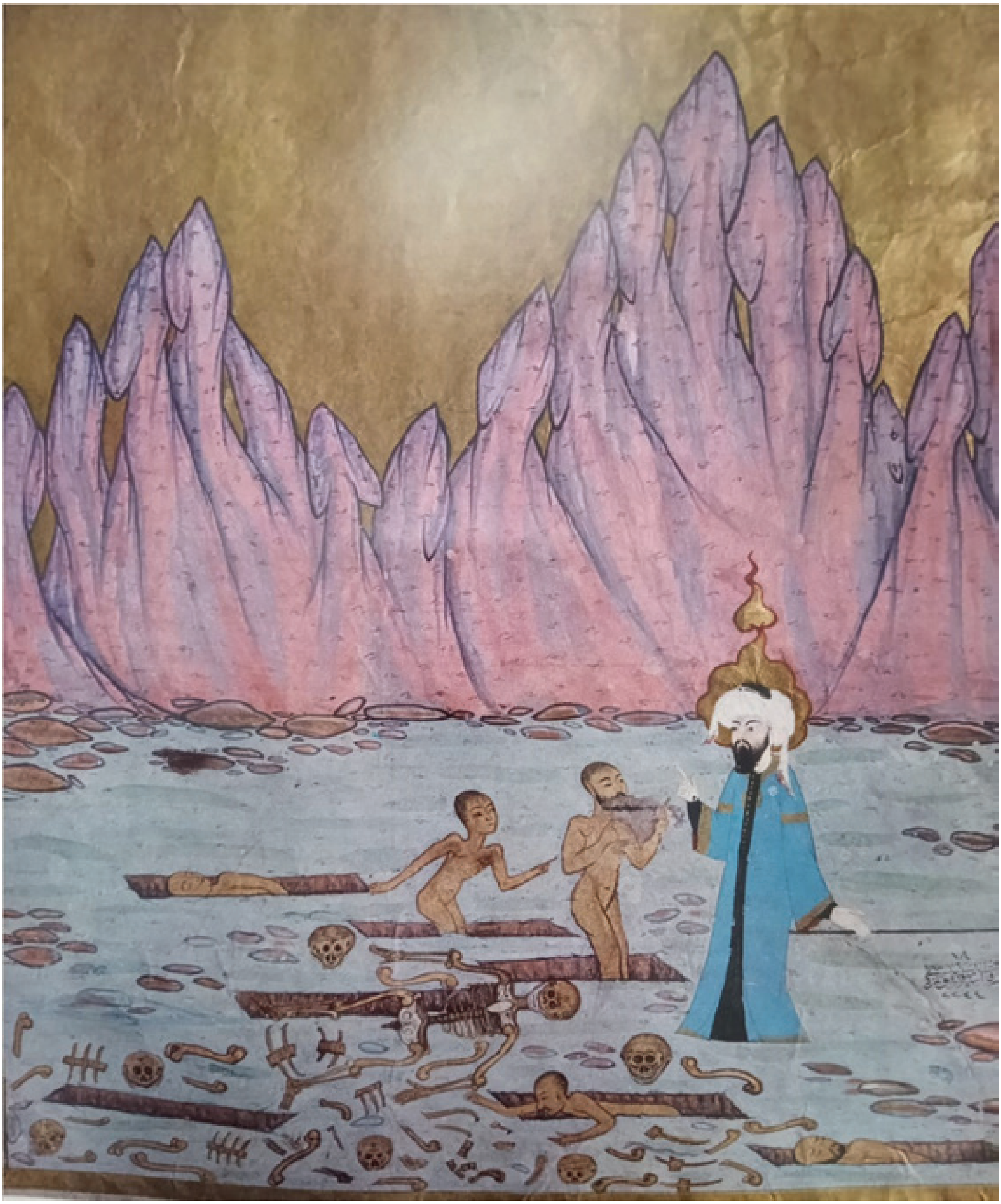

ħabbar issa dwaru Eżekjel. Interessanti ħafna kif il-messaġġ mimli tama tal-profeta, se jipprova jwasslu bis-simboli ta' żewġ injamiet biex fuqhom inaqqax isem Ġuda, u isem Israel u d-dar kollha. Dejjem skont Eżekjel sa issa dawn iż-żewġ nazzjonijiet, it-tnejn li huma fl-eżilju se jerġgħu jingħaqdu flimkien. U dan isir taħt "il-qaddej tiegħi David ikun il-prinċep fuqhom għal dejjem" (Eżk 37,25).

Il-profeta jkompli joħroġ għad-dawl ix-xewqa qawwija ta' Alla salvatur ta' dan il-poplu. U għalhekk li Eżekjel jikteb diversi verbi kollha għandhom għan u skop wieħed, dak ta' mħabba u ħniena vera: "niġmagħhom". "nġibhom f'arthom", "insalvahom" , "insaffihom". Wara dawn l-erba' verbi tal-profeta dejjem hemm il-ħsieb ta' Alla feddej, salvatur u providenza. Anzi jkompli jissiġilla din ir-realtà hekk: "huma jkunu għalija l-poplu tiegħi, u Jiena nkun għalihom Alla tagħhom" (Eżk 37,23).

Ezekjel l-ewwel isemmi lis-sultan David bħala l-mexxej u r-ragħaj tal-poplu. Hawn titwettaq profezija li Natan għamel lir-ragħaj ta' Betlehem (2 Sam 7) fejn wiegħdu li l-familja tiegħu u s-saltna tiegħu jibqgħu sħaħ quddiemu għal dejjem. "It-tron tiegħek jibqa' sħiħ għal dejjem" (2 Sam 7,17).

Però l-profeta jkompli jinzel aktar fl-għeruq ta' l-istorja tas-salvazzjoni meta isemmi wkoll il-patrijarka Ġakobb. Hawn ta' min ifakkar li kien minn dan il-personaġġ li ħarġu t-tnax il-tribù li jiffurmaw u sawru poplu magħżul ta' Israel. Kien dan il-patrijarka li waqt il-ħin ta' mewtu sejjaħ it-tnax uliedu u berikhom b'barka u ħarsa għal ġejjieni (Ġen 49.50). "U jgħammar fl-art li jiena kont tajt lill-qaddej tiegħi Ġakobb, l-art li fiha għammru missirijiethom għal dejjem" (Eżk 37,25).

Il-patt ta' veru

Wegħda oħra li Eżekjel qed ibassar meta dan il-poplu jerġa' jingħaqad u jirritorna għall-għeruq tiegħu huwa l-patt, *berit*. Fit-Testment il-Qadim insibu tal-anqas tliet pattijiet, fejn dejjem Alla jindaħal f'din il-missjoni. L-ewwel ma Noè fejn il-qaws wera sinjal tanġibbli li għamel Alla mal-poplu tiegħu u li qatt aktar dan Alla ma kien se jikkastiga b'dan l-mod. (Ġen 9,13). It-tieni patt ma' Abraham fejn Alla wkoll iwiegħed art, nisel u barka lill-familja ta' Abraham (Ġen 15,18). Anzi din il-wegħda tidher li fiha esaġerazzjoni, imma dan kien il-mod ta' kif jirraġunaw fejn tidħol il-barka u l-ħarsien ta' Alla. It-tielet patt isir ma' Mosè f'riġlejn il-muntnja Sinaj (Ez 24). Dan il-patt ġie ssiġġilat bid-demm tal-annimali, billi Mose l-ewwel raxx fuq l-artal mibni minn tnax 'il ġebla mhux minġurin, imbagħad fuq il-poplu miġbur. "Hawn hu d-demm tal-patt li l-Mulej għamel magħkom skont dan il-kliem kollu" (Eż 24,8).

Issa l-profet Eżekjel biex jagħmel il-qalb lill-poplu magħżul, minkejja li jinsab maqsum u mifrud minn xulxin ifakkar fil-patt: "nagħmel magħkom patt ta' sliem, ikun patt magħkom għal dejjem; inwettaqhom u nkattarkom u nqiegħed fosthom għal dejjem is-santwarju tiegħi" (Eżk 37,26).

U l-aġent ta' dan kollu ma huwa ħadd jekk mhux Alla ħaj u veru, Alla tal-ħajjin. Quddiem dan il-kliem ta' profezija Ezekjel jasal biex jikkonkludi li l-għaqda bejn Israel u Ġuda issir tassew, għaliex l-aġent ta' dan kollu huwa Alla tagħhom stess.